

Voorwoord

Inleiding

1 SLIMME GROEI

2 TOEKOMSTBESTENDIGE BANEN

3 DESTINATIEMANAGEMENT

4 VITALE WATERRECREATIE

5 VITALE LOGIESACCOMMODATIES

6 DAGRECREATIEVE NETWERKEN

7 TOERISTISCHE KENNIS VOOR DE TOEKOMST

Toerisme Alliantie Friesland

SLIMME GROEI | VERHALEN UIT DE PRAKTIJK

JAAROVERZICHT 2022 | GASTVRIJ FRYSLAN

Het programma Gastvrij Fryslân 2028 is nu een aantal jaren actief en we mogen constateren dat dit heel goed is aangeslagen bij de partners in wat we de “triple helix” noemen: ondernemers, onderwijsinstellingen en overheden hebben het programma enthousiast omarmd. Met veel elan is de gastvrijheidssector hiermee aan de slag gegaan en dat is zo gebeven, ook tijdens de moeilijke coronajaren. Fryslân mag er trots op zijn dat het met deze samenwerking koploper is in ons land!

Portretfoto: Hoge Noorden /
Jacob van Essen

Dat is niet alleen van belang voor de sector Recreatie en Toerisme zelf, maar ook voor de inwoners en bezoekers van Fryslân: het heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de Brede Welvaart in onze provincie. Dit jaaroverzicht over 2022 nodigt u uit kennis te nemen van wat er in het afgelopen jaar tot stand is gebracht en welke impact het programma ‘Gastvrij Fryslân’ heeft gehad op de inwoners en bezoekers van Fryslân. Om de positieve trend ook voor de toekomst vast te houden is continuïteit, lange adem en volharding nodig. De samenwerkingspartners in de triple helix gaan daar voor!

Leendert Klaassen,
Voorzitter Stuurgroep Gastvrij Fryslân.

SAMEN HET VERHAAL VERTELLEN

In 2020 heeft Fryslân als eerste regio in Nederland met de beleidsnota *Gastvrij Fryslân 2028* een nieuwe visie op toerisme praktisch vertaald naar het eigen gebied. We gaan niet meer voor alleen maar groeien in bijvoorbeeld aantal bezoekers en overnachtingen, maar zetten in op slimme groei: jaarrond toeristen ontvangen in heel Fryslân. Zo draagt toerisme bij aan de brede welvaart van Fryslân, haar inwoners en haar bezoekers.

Ook de praktische uitvoering gebeurt op een nieuwe manier: overheden, ondernemers en onderwijs bundelen hun kennis en ervaring en werken samen in 'triple helix'-verband. Ook organisaties als Merk Fryslân, de Marrekrite en FSP (nu Planbureau Fryslân) doen mee.

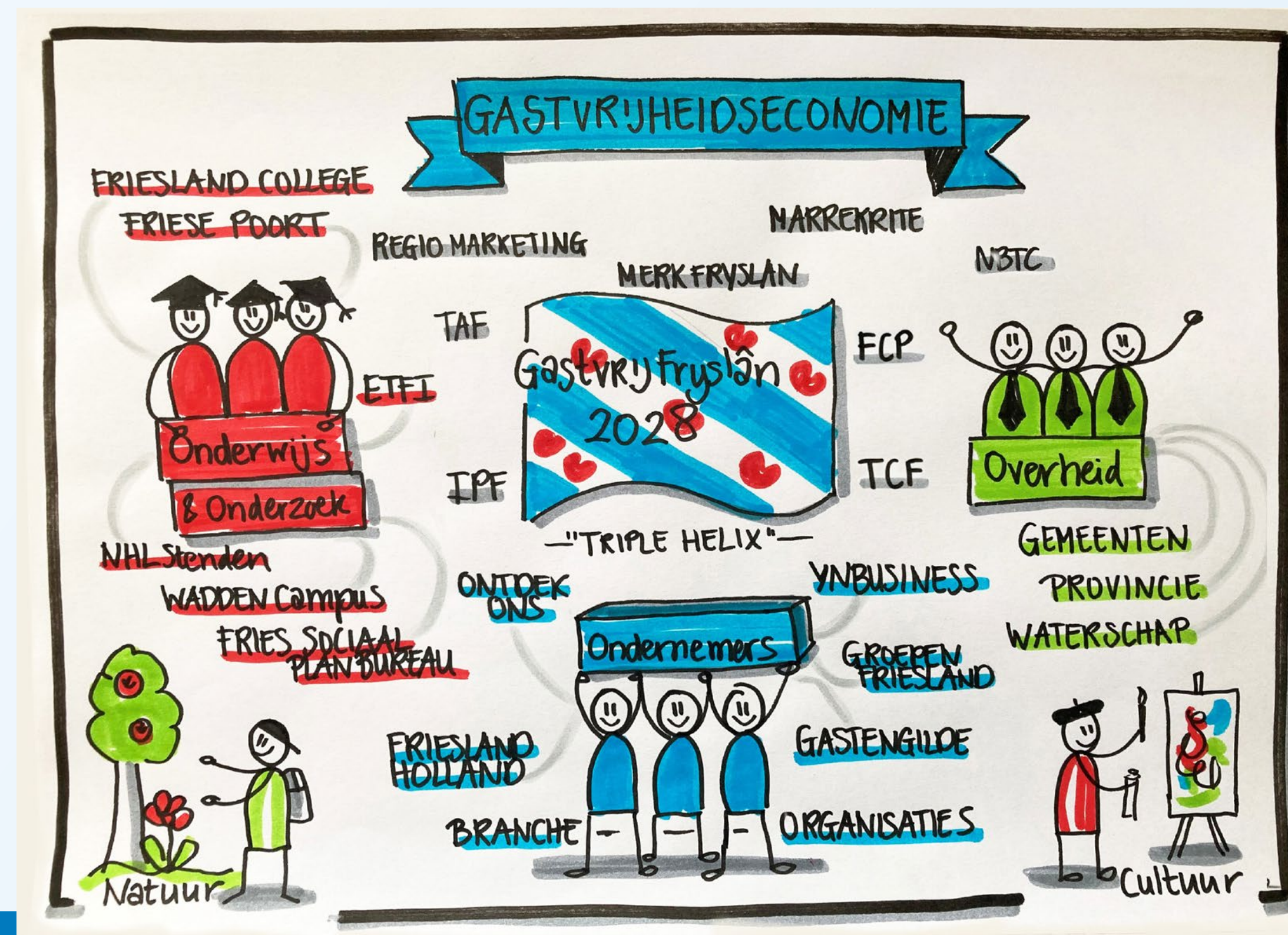
Een bijzondere manier van samenwerken, die niet altijd even gemakkelijk is maar tegelijk wel zorgt dat het beleid en uitvoeringsprogramma breed gedragen worden en goed aansluiten bij de praktijk. En bovendien zorgt voor enthousiasme, positieve energie en mooie

ontwikkelingen... een samenwerking die wat ons betreft de toekomst heeft!

Binnen het programma *Gastvrij Fryslân 2028* werken we gezamenlijk aan zeven opgaven, die elk aangestuurd worden door een Schipper. Daarnaast fungeert de Toerisme Alliantie Fryslân

(TAF) binnen het netwerk als een verbindende en aanjagende denktank.

Na twee moeilijke coronajaren wordt de impact van deze samenwerking op steeds meer plekken in de provincie zichtbaar. Daarom vertellen we nu graag ons verhaal. Samen.

Illustratie: Janneke Broers

Het provinciale programma *Gastvrij Fryslân 2028* werkt aan een vitale en duurzame gastvrijheidssector, die bijdraagt aan brede welvaart. De overheid, het onderwijs en ondernemers hebben hun krachten gebundeld, om te verbinden, te versterken en te vernieuwen. Dat doen we door samen aan zeven opgaven te werken:

- 1 slimme groei,
- 2 toekomstbestendige banen,
- 3 destiniatiemanagement,
- 4 vitale waterrecreatie,
- 5 vitale logiesaccommodaties,
- 6 dagrecreatieve netwerken,
- 7 toeristische kennis voor de toekomst.

SLIMME GROEI: EEN BREDE BASIS VOOR EEN TOEKOMST-BESTENDIG FRYSLÂN

Aan het woord is Geesje Duursma, die met enthousiasme vertelt over het nut en de noodzaak van Slimme Groei. "Tot nu toe wordt slimme groei vooral geformuleerd als seizoensverlenging en spreiding van toeristen. De pontjes laten varen in de voorjaars- en herfstvakantie en de 'Opfries-campagne' van Merk Fryslân zijn hier goede voorbeelden van. Zo spreiden we het hele jaar door toeristen in de provincie, naar gebieden waar toerisme nog wel een boost kan gebruiken. Maar Slimme Groei staat ook voor duurzaamheid, circulariteit, ontwikkeling en waardecreatie, met als kern gastvrijheid." Een mooi voorbeeld van dat laatste is het Rebellenteam, dat de toegankelijkheid van een aantal bedrijven heeft beoordeeld.

GASTVRIJ FRYSLÂN

"Ontwikkeling en waardecreatie met als kern gastvrijheid is best ingewikkeld", vertelt Geesje. "Want gastvrijheid is een soort containerbegrip, waarbij iedereen eigen ideeën heeft. Maar volgens mij is gastvrijheid ruimte. Fysieke ruimte, maar ook emotionele en zelfs spirituele ruimte. En wij Friezen hebben die gastvrijheid van nature in ons. Gelukkig maar, want gastvrijheid is belangrijk voor de toekomst van onze provincie."

TOERISME EN RECREATIE ZORGEN VOOR BREDE WELVAART

Vaak wordt naar toerisme en recreatie gekeken als een sector. Maar het is zoveel meer! "In Earnewâld is de supermarkt jaarrond open doordat er toeristen zijn. Tijdens Culturele Hoofdstad vormden de Friezen de hoofdmoot van de bezoekers van de voorstellingen. Wandelen in de natuur, mooie fietsroutes, horeca-aanbod, het trekt toeristen, maar het is ook belangrijk voor onze eigen inwoners. Ook voor het aantrekken van medewerkers van buiten de provincie is het van belang dat er naast woonruimte een divers cultuuraanbod is, goed openbaar vervoer en ruimte om te sporten en recreëren."

HOE PAST DE OPGAVE SLIMME GROEI IN DIT GROTE GEHEEL?

"Slimme groei is eigenlijk het fundament voor alle andere opgaven. De toekomstige opgave zou wat mij betreft moeten zijn 'Hoe gaan wij Fryslân als een bewuste bestemming promoten, in combinatie met brede welvaart, zowel voor de (potentiële) inwoners als voor bezoekers?' Toerisme is daarvoor dan een middel, geen doel. Daarom zou slimme groei eigenlijk in alle opgaven verweven moeten zijn, en geen aparte opgave. We zouden bij alle dingen die we doen, kunnen checken of het bijdraagt aan slimme groei, aan een gastvrij Fryslân. Dan ga je anders kijken en andere keuzes maken."

Geesje Duursma

QR code video
Fries Rebellenteam:

JEROEN LOOMEIJER, GENERAL MANAGER

AQUAZOO (LIBÉMA) 'Wat een leerzame dag: bezoek van het Friese Rebellenteam. Ik kan het iedereen aanraden om eens naar je bedrijf te laten kijken met een andere blik. Kleine aanpassingen kunnen een groot verschil maken: een groter lettertype, een extra informatiebordje, een aanpassing van de website vergroot de toegankelijkheid van je bedrijf voor een grote groep mensen'.

'Ik denk vooral dat het heel belangrijk is dat we er wat mee gaan doen en bij deze beloof ik ook dat we er iets mee gaan doen'.

GWENDA (REBEL) 'Er is al een mooie QR code bij de ijsberen, deze is toegankelijk voor mensen met een visuele beperking. De tekst is leesbaar, de filmpjes zijn ondersteund met iemand die iets vertelt en zelfs de foto's hebben Alt tekst! Een geweldige ervaring en voor iedereen inclusief'.

LISA (REBEL) 'Het Natuurcentrum is grotendeels gericht op zien en horen. Wij mochten nu ook voelen. Dat gebeurt normaal ook wel maar dan is het niet de bedoeling'.

JELLE WESTRA, EDUCATIE-MEDEWERKER NATUURCENTRUM (STICHTING AMELANDER MUSEA): Ik vond jullie bezoek erg waardevol en ook een erg leuke ervaring! Ik kijk er met grote tevredenheid en plezier op terug.

OANE VEENSTRA, KLEIN VAARWATER 'We gaan in de toekomst de huisjes renoveren. Ik ben gewoon ontzettend blij met jullie feedback'.

THEO REGTERSCHOT (REBEL) 'De medewerkers maakten op een leuke gezellige manier contact. Ze zijn erg flexibel. Ze gingen met geduld en een normale manier met ons om. Er ontbrak hier niets'.

GEESKE HOLTROP, DIRECTEUR BOERDERIJ-RECREATIE 'Elke groep heeft zijn aandacht nodig. Dat is ook wel onze passie. Jullie hebben ons heel veel gegeven, qua kritiek maar ook qua hele leuke dag. Wat ook ik wel goed vind om te horen is dat je met kleine aanpassingen een groot verschil kunt maken'.

THEO POLET (REBEL) 'In de kamers van onze villa's was het lichtniveau eigenlijk te laag om te kunnen spraakafzien. Daar kan misschien een sterkere lamp met een dimmer iets aan verhelpen'.

foto: Niels Westra

V.l.n.r. op de foto: Karin Stikma, Patricia Vianen, Theo Regterschot, Gwenda Wiersma, Lisa Terheide

DUURZAAMHEID EN CIRCULARITEIT IN HOTEL DE WALVISVAARDER

Slimme groei betekent onder meer duurzame groei en Dick Visser heeft in dat kader zijn hotel, de Walvisvaarder op Terschelling, flink verduurzaamd. Al rond 2014 sloot hij zich aan bij het duurzaamheidskeurmerk Green Key. Naar aanleiding van dit programma begon hij met kleine stappen, zoals het gebruik van ledlampen en schoonmaakmiddelen met het eco-label.

In 2019 kwamen de grote stappen: een warmtepomp, zonneboilers en zonnepanelen. Ondertussen is ook de laatste op gas werkende keukenapparatuur vervangen. Een andere grote stap kwam voort uit het Koploperproject. Dit project helpt bedrijven en organisaties om duurzamer te ondernemen. De Koplopers maken op hun beurt ook weer andere ondernemers enthousiast en verspreiden zo 'het duurzame woord', om bij te

dragen aan een toekomstbestendige regionale economie en een leefbare samenleving. In Fryslân wordt dit project onder meer georganiseerd door Circulair Fryslân, TAF, Merk Fryslân en medewerkers van verschillende opgaven binnen het programma Gastvrij Fryslân 2028.

DE VERGISTER: EEN GROTE STAP VOORWAARTS

Voor Dick betekende het veel om mee te doen aan het Koploperproject. Tijdens een pitch op een van de bijeenkomsten leerde hij over het bestaan van de BioDigester van Circ. Deze vergister zet organisch afval om in energie en hoogwaardige plantvoeding, en fungeert dus als mini energiecentrale voor duurzaam biogas. Voor Dick betekent dat ongeveer 3,5 duizend m³ biogas op jaarbasis, waarvan hij een groot deel van de hotelwas kan doen. Hierdoor hoeft hij niet, zoals andere ondernemers op het eiland, zijn was- en strijkgoed naar

Leeuwarden te laten brengen. Dat scheelt dus vervoer per auto en boot van en naar Terschelling.

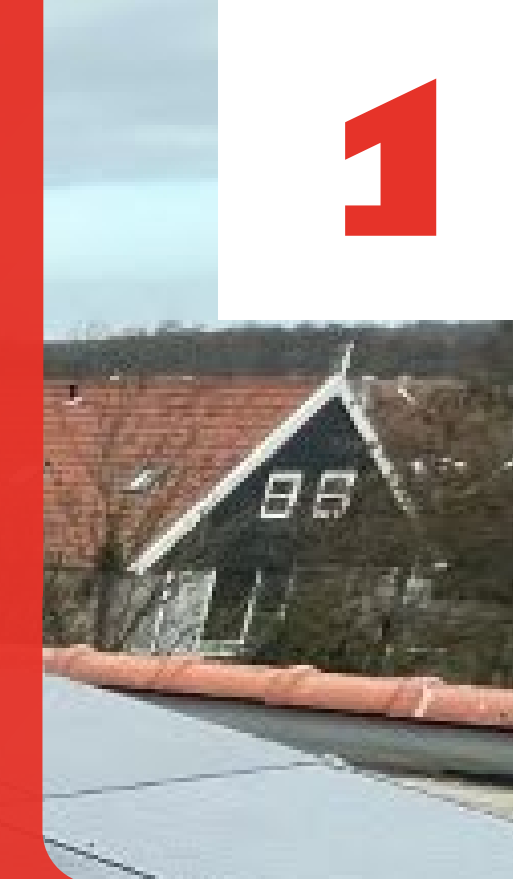
Het residu van de vergister gebruikt hij in de biologische bloementuin die hij in het weiland heeft. "Zo hebben we een heel circulair bemestingsstelsel gecreëerd."

EEN MOOIE WERELD NALATEN

Dicks drive is om een mooie wereld na te laten voor toekomstige generaties, waaronder zijn eigen kleinkinderen. "Het is soms best lastig, want je moet steeds het wiel uitvinden en flinke investeringen doen die even tijd nodig hebben om zichzelf terug te verdienen. Maar het gaat niet alleen om omzet en steeds meer verdienen. Het gaat ook om deze wereld, om de aarde gezond te houden en hoe wij daar als mensen een waardevolle bijdrage aan kunnen leveren."

Dick Visser

QR-code video

'De week van onze studenten!'

2

TOEKOMSTBESTENDIGE BANEN

INSPIRATIE EN MOTIVATIE VOOR WERKEN IN GASTVRIJHEIDSSECTOR

Mbo-studenten Iris en Isa willen graag in de gastvrijheidssector werken. Ze zijn dit jaar begonnen met de nieuwe opleiding 'Manager/Ondernemer Horeca'. In samenwerking met het Friesland College, ROC Friese Poort, Van der Valk Sneek, WestCord Leeuwarden en andere ondernemers, biedt Gastvrij Fryslân een leeromgeving waarbij studenten leren in de praktijk. Een prachtige samenwerking tussen onderwijs, overheid en ondernemers. Vanaf volgend schooljaar wordt dit uitgebreid naar meer locaties in Fryslân.

Iris en Isa zijn vier dagen per week in hotel WestCord in Leeuwarden, waarvan ze twee dagen per week les krijgen. Daarvoor hoeven ze niet naar school, want hun docenten komen in het hotel. Beide studenten zijn heel blij met hun opleiding: "Wij vinden dit een hele fijne manier van leren. We zijn vier dagen per week in het hotel, dus we krijgen alles mee. De docenten sluiten hun lessen aan op onze behoeftes. Natuurlijk hebben we ook een aantal vaste vakken, zoals talen en bedrijfseconomie, maar veel van de lessen worden afgestemd op de werkzaamheden die we op dat moment doen. Wat we leren, sluit dus heel goed aan bij ons dagelijkse werk."

Ook de persoonlijke aandacht en de inspiratiedagen vallen heel goed in de smaak. "De klassen zijn klein, waardoor we goed contact met

onze docenten hebben. We zijn niet student nummer zoveel, maar een persoon. Onze docenten organiseren ook inspiratiedagen voor ons, bijvoorbeeld naar de HANOS, of naar andere hotels. Daar leren we veel van en we denken dat we na het volgen van deze opleiding veel beter zijn voorbereid dan studenten die een 'reguliere' opleiding hebben gedaan."

Werkbegeleider Stan Kampen (WestCord Leeuwarden) beaamt dit: "Wij denken dat studenten op de werkvloer echt van toegevoegde waarde zijn. Dat merken we al bij de eerstejaars. Er zijn studenten die aangeven dat ze wat meer tijd nodig hebben voor de bediening, en dat het werk in de keuken ze juist heel goed afgaat. Dan passen we het programma voor ze aan en gaan ze wat meer in de bediening. Dat kan in deze setting. En we kunnen veel beter aansluiten bij hun interesses. Een van onze studenten wil veel meer weten over wijn dan voor haar diploma nodig is. Zij heeft van onze sommelier een wijnprogramma op maat gekregen. Dat is fantastisch en heel inspirerend voor de studenten, die hierdoor supergemotiveerd en loyaal zijn."

"Ook voor de sector is dit goed. Onze studenten zijn fantastische ambassadeurs voor het vak en de aangesloten bedrijven werken aan goed werkgeverschap. Dat helpt op termijn bij het oplossen van het personeelstekort. Wij zijn ontzettend trots op en blij met deze manier van opleiden!"

Iris Dol: "Een fijne manier van leren."

De opgave Toekomstbestendige Banen zet zich in voor voldoende én goed opgeleide medewerkers in de gastvrijheidssector. De nieuwe on-the-job opleiding Gastvrij Fryslân is één van de resultaten van een gezamenlijke inzet door ondernemers, het onderwijs en de overheid.

Meer informatie is te vinden op:
[*Toekomstbestendige banen*](#),
[*Toerisme Alliantie Friesland \(taf.frl\)*](http://taf.frl)

OPFRIESEN, DAT IS OPLADEN FRIESLAND STYLE

Afgelopen herfst heeft Merk Fryslân de campagne 'Opfriesen' gelanceerd, om, samen met de regio marketing organisaties, toeristen ook in de rustige de herfst- en winterperiode naar Fryslân te laten komen. Die doelstelling paste perfect in de opgave **Destinatiemanagement: toeristen jaarrond spreiden over de provincie.**

Met een tv-commercial,abri's, promotie via [friesland.nl](https://www.friesland.nl) en de social mediakanalen van Visit Friesland is er veel aandacht gegeneerd voor Fryslân als winterbestemming. Het idee achter de campagne: je hoeft niet ver weg om er even helemaal tussenuit te zijn. In Fryslân kom je bij en laad je op. Je hoofd is weer leeg en je winterdip is als sneeuw voor de zon verdwenen

EEN OPFRIES-BIERTJE EN EEN OPFRIES-RETRAITE

Samen met Brouwerij Dockum en Sonnema Berenburg is de [Opfrieser](#) ontwikkeld: Een fris en kruidig biertje met de hartverwarmende toon van Sonnema Berenburg. Deze combinatie van bier en berenburg is 'bierenburg' genoemd en werd goede verkocht in Fryslân én daarbuiten.

Aan het einde van de campagne is er een '[opfries retraite](#)' georganiseerd, waarbij de deelnemers

gingen suppen, winterzwemmen en een bootcamp op het strand deden. Tijdens de campagne zijn er verschillende ondernemers aangehaakt met hun eigen opfries-arrangementen en -producten. Ook de komende jaren gaat de opfriescampagne in de herfst van start, om steeds meer mensen bekend te maken met Fryslân als ideale provincie om op te laden in de herfst of winter.

HET VERHAAL VAN DE CAMPAGNE

De R zit weer in de maand. De korte dagen, verpletterende regenbuien, donkere luchten en gure windvlagen. En dan moet het hoofdgerecht nog komen: de winterblues.

Weet je waar jij aan toe bent? Even lekker opfriesen. Of je nu komt wandelen, uitwaaien of cultuursnuiven, hier kan het. Fryslân is dé plek om je hoofd leeg te maken en je neus in de wind te steken. De dijken en kwelders verwelkomen de uitwaaiers, en laarzenfans gaan het wad op of trekken over het deinende veen. Maak een oversteek in een bootje over de stille meren, waar aan de wal de steden en dorpen op je wachten. Wintersport hoeft niet op de ski. Stap op een mountainbike en ontwijk de bomen in de Friese wouden. Even genoeg frisse lucht in je neus? Ga dan cultuursnuiven en laad je op aan onze landschapskunst. Lekker opfriesen, kom opladen Friesland Style.

FRIESLAND CONVENTION PARTNERS OVERTUIGT ZAKELIJKE TOERIST

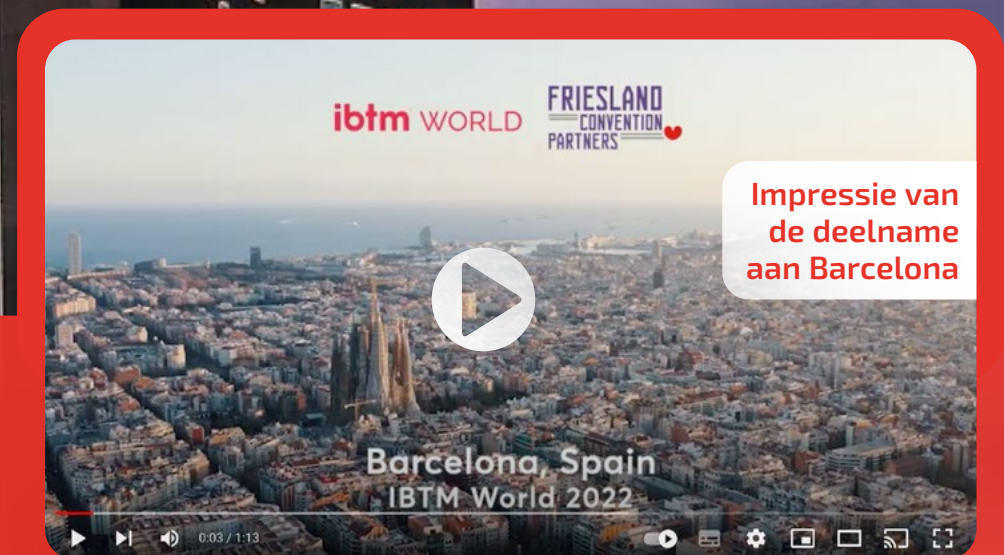
Is Fryslân een interessante zakelijke bestemming? Zeker weten! Vorige jaar bood Fryslân onderdak aan vijftien nationale en internationale beurzen en congressen. Daaronder de European Water Technology Week en een congres van de hoofden van Belgische Technische Diensten. Niet slecht in een jaar waarin de effecten van corona nog voelbaar waren

Aan de basis van dit succes staat een kleine maar actieve organisatie: **Friesland Convention Partners**. Zij promoten

Fryslân, verbinden een (inter)nationaal netwerk, inspireren organisatoren en overtuigen partijen om naar Fryslân te komen. Dat gebeurt met een frisse Friese aanpak: de lijntjes zijn kort en de zakelijke gasten ervaren de contacten met Friesland Convention Partners als prettig. Zakelijke gasten worden graag ontzorgd. Zo ondersteunt het FCP bij het opstarten van een congres, adviseert het over locaties en is het actief in bidprocedures en locatie-inspecties.

Dit succes komt ons niet aanwaaien. Friesland Convention Partners trekt eropuit. Afgelopen jaar werden op drie nationale

en drie internationale beurzen contacten gelegd en zakelijke organisaties overtuigd om voor Fryslân te kiezen voor hun meerdaagse evenement of congres. Zo presenteerden we Fryslân op de EventSummit in de Jaarbeurs in Utrecht en op beurzen in Frankfurt en Las Vegas. In december was Fryslân aanwezig op het IBTM World in Barcelona. IBTM World is een belangrijke beurs voor de evenementenindustrie en daarmee voor alle partijen die beurzen, congressen en conferenties organiseren.

MEER WETEN?

Scan de QR-code hiernaast voor alle actuele informatie op de website van Friesland Convention Partners.

Gastvrij Fryslân 2028 maakt werk van seizoensverlenging. Waar de aandacht zich vroeger richtte op de zomermaanden, groeit nu ook het aanbod in voor- en naseizoen en in de winter. Zo worden bruggen ook in de winter bediend en merken fietsliefhebbers dat pontjes langer doorvaren of zelfs jaarrond in de vaart blijven. Naast spreiding in tijd is er ook oog voor spreiding naar regio.

DOORVAREN IN DE WINTER. HOE GAAT DAT?

Waterliefhebbers kennen Fryslân als een zomers vaarparadijs. De echte fans zijn zelfs in voor- of naseizoen op het water te vinden. Maar hoe zit het in de winter? Marieke en Pieter Rosier zochten het uit. Wat blijkt: varen in winters Fryslân heeft een eigen charme.

Wie kent het niet: lekker wakker worden op het water. Zittend in de kuip, koesterend in het ochtendzonnetje, de verse broodjes van de bakker. Wie aan waterrecreatie denkt, denkt aan zon en zomer. Maar er is een nieuw seizoen in opkomst: het wintervaren wint terrein. Maar kan dat eigenlijk wel? Worden de bruggen wel bediend en hoe zit het met de jachthavens?

Marieke en Pieter Rosier hebben goede ervaringen met wintervaren. Heel Nederland zagen zij al vanaf het water. Varend op hun St. Tropez cabin cruiser van negen meter lang doen zij verslag van hun tochten op hun eigen website [Welkom - Varen met de Canicula](#) en YouTube-Channel. Voor de wintervaartocht in november 2022 gebruikten zij

een huurboot omdat hun eigen boot – De Canicula – in de stalling ligt én met stoffen kap minder geschikt is voor de winter.

Het varen in de winter is hen goed bevallen en krijgt zeker een vervolg. Marieke: “Het winterseizoen heeft een eigen charme. We gaan het ook zeker vaker doen. Het is rustiger op het water en er was genoeg te doen in de plaatsen die we aandeden.”

Wintervaren vraagt wel iets meer voorbereiding. Pieter: “Omdat er in de winter minder burgwachters zijn, moet je je route plannen. Je wordt op een bepaalde tijd bij een brug verwacht en daarvoor moet je je vaartijden goed berekenen. Zeker in de weekenden vraagt dat extra planning.” Voor een deel van de bruggen in hun traject kon bediening worden aangevraagd via de Watersport App.

Volgens Marieke en Pieter heeft wintervaren wel toekomst. “Het is normaal om in de zomer een boot te huren. In de winter huren mensen makkelijk een huisje, maar dat kan net zo goed een boot zijn. Zeker als blijkt dat je ook dan mooie routes kunt varen.”

HET RET-TEAM HELPT ONDERNEMERS VOORUIT

Ambitieuze ondernemers die bij de ontwikkeling van hun plannen met complexe vragen zitten, kunnen hierbij geholpen worden door het Recreatie Expertteam Fryslân (RET-team). Hierbij kun je denken aan vragen over een nieuw marktconcept, financiële haalbaarheid of inpassing van duurzaamheid in de plannen. Dit multidisciplinaire team van specialisten in wisselende samenstelling, vormt met de ondernemer een denktank om in een aantal sessies te komen tot een concreet idee voor een toekomstbestendige ontwikkelrichting. Op basis van het advies kan de ondernemer bedrijfsbeslissingen nemen en investeringen doen voor een vitalere toekomst van het bedrijf.

Otto Spoelstra van Aquacamping en Jachthaven De Rakken in Woudsend, heeft het RET-team ingezet, dat ditmaal bestond uit de eigenaar van een adviesbureau in de recreatiebranche, een

financieel expert, een landschapsarchitect en een marketingexpert: "Het was heel aangenaam, het is prettig om te werken met mensen die meer zien 'dan onze eigen postzegel'. Wij hebben best verstand van zaken, maar nu hadden we een mooi klankbord met experts, die verder kunnen kijken dan de grenzen van ons bedrijf. Zo hebben we samen een goed basisplan opgesteld waarover we met de gemeente in gesprek kunnen gaan."

VITAAL DE TOEKOMST IN

De jachthaven en camping behoren toe aan een stichting en bieden gasten de perfecte combinatie van kamperen en watersport. De camping is echter toe aan een vitaliteitsslag: "We zijn nu best een ouderwetse camping, met toeristische plaatsen, standplaatsen en een paar verhuuraccommodaties: stenen huisjes en trekkershutten. We denken dat we hiermee in de toekomst niet kunnen blijven en daarom we willen moderniseren en beter voldoen aan de vraag van onze gasten. Dan hebben we echter wel een wijziging in het bestemmingsplan

van de gemeente nodig. En hoe regelen we dat? Daarover was ik al in gesprek met de gemeente en een van de ambtenaren heeft me op het spoor van het RET-team gezet. De experts hebben meegekeken en geadviseerd, dus ik hoop hiermee voor de gemeente een mooi uitgangspunt te hebben, om te laten zien wat we willen en hoe de gemeente hier ook baat bij heeft."

De stichting wil graag inzetten op seizoensverlenging, wat ook mooi past bij de wens van de provincie. "Ons seizoen loopt nu eigenlijk vanaf Hemelvaart tot eind september. Maar als er een groot evenement in de provincie is, zoals het WK lange afstand in Thialf, dan zijn al onze huisjes volgeboekt. Er is dus wel degelijk vraag naar accommodaties, ook buiten het watersportseizoen."

Otto raadt zijn collega-ondernemers zeker de samenwerking met het RET-team aan. "Het heeft me doen inzien dat we goed bezig zijn en dat de ideeën die we hebben kloppen. En dat is ook heel waardevol. En we kunnen nu met feiten en cijfers beter onderbouwen waarom wij denken dat onze plannen gaan werken."

GRATIS, ONLINE TRAININGEN VOOR (NIEUWE) WERKNEMERS EN ONDERNEMERS

Op 31 oktober 2022 is het nieuwe Trainingsplatform Fryslân gelanceerd, op initiatief van de vier regiomarketingorganisaties, Merk Fryslân en de provinciale opgave Dagrecreatieve Netwerken. De trainingen die nu klaar staan (allemaal gratis), zijn gemaakt samen met Circulair Friesland, Toerisme Alliantie Friesland (TAF), Werkgroep Toegankelijkheid Leeuwarden en een aantal andere opgaven van Gastvrij Fryslân 2028. Ook weer een mooi voorbeeld van overheid en ondernemers die samenwerken ten bate van de sector.

Hans van Houten, HR-medewerker van vakantiepark Klein Vaarwater op Ameland is blij met dit nieuwe platform: "Mensen komen heel 'groen' de sector binnen, en dan is het mooi dat je ze in het onboarding proces al wat ontwikkeling kunt meegeven. In de schoolvakanties komen er veel studenten bij ons werken en die hebben nog weinig kennis en ervaring. Er is maar een korte periode dat deze jongeren ingewerkt kunnen worden en dan is het heel fijn als ze alvast een training kunnen volgen voordat ze beginnen. Dan hebben ze al wat kennis over wat gastvrijheid eigenlijk is, of hoe je Duitse gasten het beste kunt benaderen."

OVERZICHTELIJK EN IN EEN REGIONALE CONTEXT

Trainingsplatform Fryslân is geen nieuw idee; er bestaat al lang een landelijk trainingsplatform, maar volgens Hans is dat niet zo'n overzichtelijk geheel. "De potentiële nieuwe werknemers zien daarop door de bomen het bos niet meer, er is daar zóveel keuze. Daarom was ik aangenaam verrast dat er nu een regionaal platform is, dat veel overzichtelijker is en meer toegespitst op deze omgeving.

"Onze trainingen zijn herkenbaarder en afgestemd op de context waarin de jongeren gaan werken."

Wij werken niet altijd op dezelfde manier als in de Randstad, dus deze trainingen zijn herkenbaarder en veel meer afgestemd op de context waarin de jongeren gaan werken."

Op Klein Vaarwater hebben ze nu nog niet zoveel ervaring met het nieuwe platform, maar de verwachtingen zijn hoog. "We merken dat als de mensen een training op het Trainingsplatform Fryslân hebben gevolgd, dat dat echt helpt. Er is meer voorkennis en meer herkenning als ze in de werksituatie zaken tegenkomen die in de training al aan bod zijn geweest. En voor vaste medewerkers is het ook mooi. Iedereen kan via deze weg laagdrempelig kennismaken met een bepaald onderwerp en er meer over leren. Zo heb ik zelf de training 'Duurzaam circulair ondernemen' gevolgd. Interessant hoor!"

Binnen de opgave Dagrecreatieve netwerken wordt in triple helix-verband samengewerkt aan het vindbaar, boekbaar en beleefbaar maken van routes, bezienswaardigheden, thema's, verhaallijnen, evenementenagenda's en toeristische arrangementen.

WIE BEZOEKEN ONZE PROVINCIE?

Begin 2022 is de schipper, Ingrid van de Vegte (Fries Sociaal Planbureau) gestart met het invulling geven aan de opgave 'Data op orde' zoals die beschreven was in de nota *Gastvrij Fryslân 2028*. Onder haar bezielende leiding is de titel van het werkprogramma veranderd in 'Toeristische kennis voor de Toekomst'. Kernrollen werden benoemd, de juiste organisaties werden aangesloten en de 'juiste poppetjes voor de juiste plekken' werden gew

En zo ontstond er een unieke samenwerking tussen het FSP, Merk Fryslân en het European Tourism Futures Institute (ETFI onderdeel van NHL Stenden). In april 2022 is het kernteam, bestaande uit Erik de Swart (FSP), Roger Davids (Merk Fryslân) en Stefan Hartman (ETFI) van start gegaan met de uitvoering van de opgave.

Allereerst hebben we als kernteam de doelen uit het 'uitvoeringsprogramma *Gastvrij Fryslân 2028*' vertaald naar een werkplan voor 2023 en 2024. Belangrijk onderdeel van het werkplan was het opbouwen van een kennisnetwerk rond de opgave. Samen maakt alles sterker, tenslotte. We hebben een klankbordgroep opgezet, bestaande uit vertegenwoordigers van provincie, gemeenten, bedrijfsleven en natuur- en cultuurorganisaties. Verder hebben we regiobijeenkomsten van gemeenteambtenaren bezocht en hebben we ons aangesloten bij het provinciaal Toerisme Platform.

Eén van de belangrijkste vragen voor het kennisnetwerk was of ons beeld van de kennisbehoefte binnen de gastvrijheidssector overeenkwam met dat van de sector. Samen met de klankbordgroep én met de opgavemanagers van de andere opgaven, hebben we vervolgens inzichtelijk gemaakt welke kennisvragen de gastvrijheidssector zelf had.

Daarna hebben we gekeken welke kennisvragen konden worden beantwoord op basis van bestaande data. Hierbij kan worden gedacht aan betrouwbare data van het CBS en bestaande onderzoeken die op reguliere basis worden herhaald. De bestaande data hebben we samengebracht in de 'Monitor *Gastvrij Fryslân*', www.gastvrijheidsmonitor.frl. In deze monitor is nu kennis terug te vinden over bezoekers, bedrijven en bewoners.

Er bleef een aantal kennisvragen over die niet konden worden beantwoord op basis van bestaande data. Dat waren bijvoorbeeld vragen als 'Wie bezoeken onze provincie?', 'Wie verblijven er in onze provincie?' en 'Is de beleving van toerisme onder de eigen inwoners veranderd?' We zijn op zoek gegaan naar de mogelijkheden om meer inzicht te krijgen in de antwoorden op deze vragen. Hiervoor hebben we o.a. kennissessies met gemeenten georganiseerd. Op deze manier hebben we een goede basis gelegd voor de vervolgonderzoeken in 2023.

TOERISME ALLIANTIE FRIESLAND

De Toerisme Alliantie Friesland (TAF) geeft als 'creatieve & energieke denktank en aanjager' vorm aan de missie en ambities van het provinciale uitvoeringsprogramma Gastvrij Fryslân 2028. Dit doen we door;

1. het versterken en verbinden van de betrokken stakeholders binnen de Friese gastvrijheidssector;
2. versterken van ondernemerschap binnen de gastvrijheidssector op het gebied van innovatie, toekomstbestendigheid, duurzaamheid & circulariteit;
3. het aanjagen van nieuwe, intersectorale verbindingen (cultuur, retail, natuur, etc.);
4. het verbinden van de gastvrijheidssector aan de diverse maatschappelijke uitdagingen (stikstof, energietransitie, biodiversiteit, inclusie, leefbaarheid etc.).

In de TAF zitten vertegenwoordigers uit het onderwijs (mbo en hbo), overheid (zowel gemeentelijk als provinciaal), ondernemers en ook stakeholders vanuit de cultuur- en natuursector, en detailhandel. We zijn in 2022 zeven keer bijeengekomen, waarbij de eerste bijeenkomst in verband met Corona nog in de vorm van een wandeling was. In het uitvoeringsprogramma Gastvrij Fryslân 2028 worden zeven ontwikkelopgaven beschreven.

Elke ontwikkelopgave heeft een eigen dynamiek, waarbij de TAF een actieve rol heeft opgepakt in het verbinden, monitoren, aanjagen en versterken van betrokkenen binnen het ecosysteem per ontwikkelopgave. In de kaders staan hiervan voorbeelden.

TOEKOMSTBESTENDIGE BANEN

In samenwerking met stakeholders – onderwijs, overheid en ondernemers – uit Groningen, Friesland & Drenthe hebben we op 16 mei een bijeenkomst georganiseerd over 'goed werkgeverschap'. Rol van de TAF was aanjager en organisator van het geheel.

DAGRECREATIEVE NETWERKEN

Naast het aanwezig zijn – en meedenken – in de stuur-groep en bij ambitiebijeenkomsten heeft de TAF de samenwerking tussen 'Staten & Stinzen' en Stichting Alde Fryske Tsjerken aangejaagd, met als resultaat o.a. de Elfstatentocht: vijf prachtige fietstochten voor een cultuurhistorische duik in statige landgoederen en schitterend aangelegde tuinen. Deze tocht is te vinden op [Friesland.nl](https://www.friesland.nl).

Het provinciale programma Gastvrij Fryslân 2028 werkt aan een vitale en circulaire gastvrijheidssector, die bijdraagt aan brede welvaart. Daarom hebben overheid, onderwijs en ondernemers hun krachten gebundeld, om te verbinden, te versterken en te vernieuwen.

Dat doen we door samen aan zeven opgaven te werken:

- slimme groei,
- toekomstbestendige banen,
- destiniemanagement,
- vitale waterrecreatie,
- vitale logiesaccommodaties,
- dagrecreatieve netwerken,
- toeristische kennis voor de toekomst.

Foto: Harrie Dijkstra

Dit jaaroverzicht toont activiteiten die voortkomen uit het beleidsprogramma Gastvrij Fryslân 2028 van de Provincie Fryslân en die worden uitgevoerd in samenwerking met o.a. onderstaande partijen:

Provincie Fryslân | Toerisme Alliantie Friesland

Alle gemeenten van Fryslân: Achttkarspelen | Ameland | Dantumadiel | De Fryske Marren | Harlingen | Heerenveen | Leeuwarden | Noardeast-Fryslân | Ooststellingwerf | Opsterland | Schiermonnikoog | Smallingerland | Súdwest-Fryslân | Terschelling | Tytsjerksteradiel | Vlieland | Waadhoeke | Weststellingwerf

NHL Stenden | ROC Friese Poort | Friesland College

Recreatieschap Marrekrite | Merk Fryslân | Planbureau Fryslân | Circulair Friesland | Koninklijke Horeca Nederland | Toerisme Collectief Friesland | Friesland Convention Partners | Ynbusiness | Innovatiepact Fryslân | VVV Waterland van Friesland | Stichting Bestemming Noardwest | Stichting Toerisme Regiomarketing Zuidoost Friesland | Stichting Regiomarketing Toerisme | Visit Leeuwarden

Publicatiedatum: maart 2023

